

Dit inzicht lijkt mij van groot belang voor het vormgeven van ons leven. Hedendaagse discussies over seksualiteit lijken bijvoorbeeld steeds meer versmald te worden tot het bevredigen van de meest uiteenlopende (en soms ronduit bizarre) behoeften, terwijl aspecten zoals tussenmenselijke intimiteit of extase die het genot overstijgt steeds meer naar de achtergrond verdwijnen. Spiritualiteit lijkt steeds meer te draaien om *happiness* en *flow*, zonder ruimte voor de tragiek van het bestaan. Affiniteit met zingeving is volgens mij van groot belang voor professionele hulpverleners. Ik heb daar in mijn boek over beroepsethiek voor maatschappelijk werkers aandacht aan besteed, maar toch steeds het onbehaaglijke gevoel gehouden dat het mij niet helemaal gelukt is om de juiste ingang aan te bieden. Voortaan kan ik met een gerust hart verwijzen naar het boek *Zingevende gespreksvoering*.

In deze publicatie staan zinvragen van cliënten centraal, zoals: waarom ik? Is dit alles? Hoe nu verder? Vertrekpunt voor de begeleiding is het spanningsveld tussen de regie op datgene wat iemand kan veranderen en aanvaarding van wat zich daar niet voor leent. Aanvaarding betekent overigens niet berusting maar erkenning dat het is zoals het is, waarbij 'het' bijvoorbeeld kan verwijzen naar verlies of pijn.

Het boek wil uitdrukkelijk geen systematische en gefaseerde methodiek zijn maar concrete handvatten bieden bij zingevingproblematiek. De kern van dat houvast is het onderscheiden van vier aspecten van zinvragen: traagheid (de taaiheid en hardnekkigheid van de vraagstukken), ambivalentie (de innerlijke gespletenheid van mensen), raadselachtigheid (de ondoorgrondelijkheid van de vraagstukken) en waarden (leven

ZINGEVENDE GESPREKSVOERING

Vosselman, M. & Hout, K. van
(2013). *Zingevende gespreksvoering: Helpen als er geen oplossingen zijn*. Amsterdam: Boom/Nelissen.

Tijdens mijn filosofiestudie leerde ik van professor Peperzak kort gezegd dat het verlangen naar zin van een geheel andere

orde is dan de behoefte aan kwaliteit. Het optuigen van ons leven met comfortabele gadgets kan ontaarden in het meubileren van de leegte. En terwijl behoeften op een steeds fijnzinniger wijze bevredigd kunnen worden, kan het verlangen juist toenemen naarmate we het verlangde steeds dichter naderen.

met een focus op wat werkelijk belangrijk is voor de persoon in kwestie). De traagheid van zinragen hangt volgens de auteurs vooral samen met de intensiteit van de emoties. De kunst voor de hulpverlener is om zich niet van de pijn af te wenden of haar te bestrijden, maar er juist naartoe te bewegen. Hierdoor voorkom je dat de cliënt de pijn onderdrukt of in eenzaamheid lijdt. Ook kan de cliënt ervaren dat pijn draaglijk kan zijn en bovendien kan tonen wat in het leven waardevol is. De auteurs verhelderen wat dit alles van de hulpverlener vraagt aan houding en vaardigheden, beheersing van technieken en oog voor valkuilen. Deze uitwerking van de professionele bagage is in systematisch opzicht iets minder sterk geordend maar inhoudelijk wel rijk. Het boek bevat schema's die de inhoud beknopt maar niet altijd overzichtelijk samenvatten, en opdrachten voor professionals om de stof te verwerken. De literatuurlijst biedt een zeer goed houvast voor verdere verdieping in de theoretische achtergrond en de praktische begeleiding van zingevingsproblematiek.

Het boek beperkt zich overigens niet tot gespreksvoering, zoals de titel suggereert, maar bevat ook oefeningen en opdrachten die je bij de begeleiding van zingevingsvraagstukken kunt inzetten. Dat neemt niet weg dat dialogische verwerking centraal staat, terwijl zingevingsproblematiek soms ook (dus niet altijd) kan verdampen door domweg praktisch aan de slag te gaan. Belangrijker is dat het boek is geschreven vanuit affiniteit en ervaring met zingevingsvraagstukken. Het bevat niet alleen concrete handvatten maar ook levenswijsheid, en dan van de fijnzinnige en pretentieloze soort. Bovendien zijn de helder beschre-

ven uitgangspunten van zingevende gespreksvoering goed toepasbaar, ook binnen de hedendaagse hectiek van het sociaal werk. Daarom zou ik dit boek van harte aanbevelen, zowel voor beginnende als ervaren hulpverleners, en zowel om cliënten beter van dienst te kunnen zijn als ook om zelf beter met zingevingsvragen om te kunnen gaan. Het boek kan overigens ook goede diensten bewijzen op beroepsopleidingen voor maatschappelijk werkers om de begeleiding van de persoonlijke en professionele ontwikkeling van studenten meer diepgang te geven en beginnende beroepskrachten af te leveren die op geïnspireerde wijze het werkveld betreden.

ED DE JONGE